

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік	20 кор.
на пів року	10 кор.
на чверть року	5 кор.
на місяць	1.70 кор.

За границею:

на цілий рік	16 рублів
	або 36 франків
на пів року	8 рублів
	або 18 франків
Поодинокі числа по 16 сот.	

РУСЛАН

«Виреш ми очі і душу ми вицвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5½ год. поноудни.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровського (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи авертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламці неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісламі» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні доносеня по 30 с. від стрічки.

Жидівська справа.

Виступлене правительства Союзних Держав в обороні румунських жидів, звернуло увагу на «вибраний нарід» в Румунії. На 6 мільонів населеня в їх там 270 тисяч, які посідають всі горожанські права з виключенем політичних. Отже не можуть сповнювати виборчих функцій, не можуть стати державними урядниками, не вільно їм набувати землі. По мисли берлінського трактату всі натуралізовані горожани в Румунії мали посісти цілковиту рівноправність на всяких полях горожанського і політичного життя. Отже ті права і для жидів занісли лише від їх натуралізації. Але румунське правительство так утруднювало натуралізацію жидам, що в послідних 24 літах заледви кількисот жидів одержало єї. Звідси їх наріканя, звідси походить і еміграція біднійших жидів з Румунії. Але зватоки місцевих відносин висказують переконанє, що коли б жидам привозено набувати ґрунти в Румунії, за короткий час майже ціла Румунія опинила би ся в жидівських руках. Сільська посілість є там страшно задовжена, а всякі гіпотєки находять ся в жидівських руках, тому то і румунське правительство з патріотичної konieczности не спішить ся з натуралізованєм жидів.

Вже ліпше веде ся жидам в Росії, хотяй і там они ограничені що-до набування землі, бо навіть осідку. В посліднім часі звернула на себе загальну увагу ся обставина, що російське правительство призволило на великий зїзд сїонїстів в Миньску, чого не призволило би жадній иньшій народности ані організації. Що більше, дозволено навіть на збори по иньших містах, на яких делегати з миньського зїзду здають справозданє з нарад і ухвал сего сїонїстичного віча. Польські дневники підносячи сей факт, висказують ся, що російське правительство хоче ужити жидівських сїонїстів до русифікації привислянського краю, або бодай через них здержати польонізацію жидівських елементів. Бути се може, однак не дасть заперечити ся, що сїонїзм сягає дальше і чимраз ширші круги обнимає між жидівством, завиваючи їх до своєї національної самосвідомости і організації.

І хотяй нота Америки, відкликуючи ся до постанов берлінського конгресу в справі жидів, не викликала такого вражіння в європейській дипломатії, як сего надіяли ся сїонїсти, ані потуране Росії сїонїстичному рухови не можна уважати за вираз симпатії для сїонїстичної справи і єї ціли, то всеж таки єї дві події піднесли чимало їх духа і причинять ся безперечно до зможєня сїонїстичного руху та приєднання єму числа приклонників між жидівством.

Церков а просьвіта.

Коли се питанє виринуло сьвіжо в Бразилії в приводі виступленя п. Петрицкого против тамошного руского духовенства і Церкви немов то в імя поступу і просьвіти, коли деякі люди і на місійні заходи в Канаді глядять нехїтним оком, ба і у нас нераз дають ся чути радикальні голоси против «церковщини»,—буде дуже на часі навести статью Тита Тимінського, в якій він, застановляючи ся, «чому наш селянин перадо послав свою дитину до школи?» доходить до висаїду, що наймогутнійшою підоймою народної просьвіти і грамотности усіх народів може бути лише їх національна церков.

Одні кажуть, пише автор, що причиною того, що селянин не хоче свою дитину радо посилати до школи, є то, що він вже з природи противний всякій науці і видить в кождім ученім свого ворога. Що селянин до кожного ученого довіря не має, се правда, але щоби він науку не любив, се вже менше правда. І селянин любить письмо і науку; доказом сего велика охота селян до школи по знесеню панщини. По 48 ім році аж до 60-их років селяни завели були з власної ініціятиви не в однім селі приватну школу, наймивши до неї якого письменного панка і платили єму місячно то грїшми, то в натурі, щоби лише їх дїтий научив письма. Сю охоту доказали они тим більше, коли згадаємо, що в тодішних школах дїтий так немилосердно катовано, а задля немудрої методи учити читати по складам, так мало учено.

Якже дуже відрізняє ся теперішня школа від давнійшої! Можна сміло сказати, що вона в прирівнаню до тамтої — є знаменита. Она своєю теперішною методою і науковими средствами що найменше в троє або в четверо більше навчає, як тамта. Се мусить кождий признати! А однак селянин тепер з меншою охотою послав свою дитину до школи, як тоді.

Яка сему причина? Над сим треба застановити ся!

Найперше запитаймо себе, яка цїль науки в народній школі була давнійше, а яка тепер. Коли згадаємо давню школу з дякоучителями, з часословами і псалтирями, то зараз пізнаємо, що цїлю тодішньої школи було научити селянина читати церковні книги і деякі молитви на память. Цїлю-ж теперішньої школи є: научити селянина читати, писати, щоби він сам в своїй борбі о бит собі помагав і у всесьвітній культурі наперед поступав. Однакож ся цїль, хоть і як она взнесла і для розвою кожного народу дуже потрібна, є для повнї нашого народу далека і недоступна; він лекше розуміє: учити ся читати, щоби уміти в книжки помолити ся і релігійну книжку прочитати, як учити ся на то, щоби тою наукою собі в житю помагати. Одним словом: селянин учить ся читати більше задля своїх потреб релігійних, як задля свого буденного життя. А коли ті потреби релігійні в нїм з будь яких причин приглушать ся, то й охота єго до науки-письма упадає, і то так, що навіть, коли уже і навчив ся читати, майже силує ся все навчене забути. Се є факт, котрий кождий, що серед вашого народу живе, пбтвердити може. Се є і причина того, що в селах, де майже від 40 років існує школа, мало хто читати уміє.

Подібне дїє ся і у других народів. Приміром, і наші Румуни хоч заможнійші від нас, не

дуже радо посилають свої дїти до школи. Б коли ми добре роздивим ся по цілім сьвітї, то увидимо, що навіть деякі «висококультурні» народи без примусу шкільного свої дїти до школи посилати не хочуть. Видко, що і у них ті самі причини мусять бути, котрі і нас не дуже заохочують до книжки. Напротив, коли звернемо нашу увагу на иньші народи, то побачимо як-раз противне, що они без всякого публичного примусу, ба навіть борють ся зі всякими природними недогодами, силують ся всіма силами свої дїти до школи посилати, і їм всяке можливе шкільне образованє подати. Згадаймо такі народи, як: Шведи, Норвежці, Фїни, Англіїці, Жиди і др. Кілько труда, заходів і коштів приймають они на себе, щоби своїм дїтям дати відповіднє шкільне образованє і то не лише образованійші, але й найнижші класи народу. А сьвітаєм за причинами сего явища, то знов скажем, що лише їх віроїсповідні обставини втворили в народі ту велику жадобу до письма і науки.

Тут трудно сказати, що се самі появи расових прикмет поодиноких народів, або причини їх історичного розвою. Правда, що народи державні віками в неволи, задержали в собі багато новільничих прикмет і по иньшій день: они вічно недовірчиві і противні всякій науці. Але і се не можна о всіх сказати, бо приміром наші жиди, котрі всюди були утиснені і переслїдувані, як-раз школу дуже люблять. І расові прикмети поодиноких народів не є також такі, щоби лише їм одним можна приписати охоту до письма. У народі видимо те раз, що одні тягнуть ся до науки більше, а другі менше, наколи знов противно народи ріжних рас показують як-раз найбїльшу охоту до книжки. Яку расову спільність мають приміром такі народи як: Шведи а Фїни, Татари а Жиди, Кабіли а Сїамецї? Ніякої спільности межі ними нема, а помимо того кождий з них має ту прикмету, що письмо і науку дуже високо цїнить, і рідко у них трафляє ся який анальфает. Напротив знов: Нїмці-Прусї (лютеряни) а Нїмці-Баварці (католики), Мадяри-Кальвіни а Мадяри-католики, Москалі-Липовани, Духоборці, Малакани і всякі иньші сектарї а Москалі-православні і т. п.? Хоть они й належать кождий до одного народу, показують неоднаку охоту до науки і просьвіти. Де сему причина?

(Конець буде).

3 канадійської України.

Чудні і непонятні річи оповідає в «Дїлі» о. Іван Велигорский з Іваня золотого про о. Жолдака і єго минулу діяльність в Канаді. Перепишуючи ся зі своїми б. парохіянами в новім краю, о. Велигорский одержав від них запрошенє на душпастира. В сїм дїлі удав ся до о. митрополита, а сей відослав єго до о. Жолдака, який що йво повернув був з Канади.

У о. Жолдака — пише о. В. — застає я французского священника, котрого він привіз з Канади, щоби тут виобразував ся на місіонера, а потім напертав (!) Русинів канадійських. О. Жолдак довідавшись про мій намір, заявив, що до Канади тільки такі священники будуть допущені котрі 1) визнають юрисдикцію французских єпископів, 2) будуть записувати рускі церкви на французских єпископів. О. Велигорский відповів, що

особливо другого усліва не міг би сповнити, як се не сповнить жаден руский священник, бо досвід на Союзних Державах навчав вже, як се небезпечно записувати церкви на американських біскупів. І на тім справа покінчила ся. Але за який місяць дістає о. В. лист з Америки, що на сю кольонію, на яку его просили за пароха, приїхав французкий священник і ломаною польщиною зачав лаяти кольоністів за те, що заохотили спровадити собі священника з «Галіції, якого жандармі водзон под багнетамі».

«Звідки — питає о. В. — французкий ксьондз розвідав ся про мене?» Звідки і в якій цілі, питаємо і ми, такі тісні і скорі зносини з французкими екстермінаторами на некористь своїх духовників, що як кров з крові і кість з кістю свого народа єдино можуть успішно повести его через туземні труди до вічного блаженства.

На вас тепер, о. Жолдак, черга промовити і вияснити справу, бо се вже не американська «Свобода» і якісь малозвісні дописувателі з далеких канадійських степів, але священник з личної з вами розмови підносить заміти протав вас. А се заміти не малозначні і нерозяснені. Їх може викликати такі комплікації, які дволично і вороже рускому народови і его церковному обрядови поступоване американських біскупів вже викликало в Союзних Державах.

З наведених уступів канадійського листу виходить, що наші кольоністи в Канаді абсолютно не приймають непрошеної опіки французких ксьондзів; они бажають мати своїх рідних, народолюбних священників. Тож о. Велигорский кінчить своє письмо ось якими замітками:

Коли вже жонатим священникам заборонений приступ до Канади, то раджу нашим безженним або вдівцям народолюбним священникам сміло пускатись до Канади. Наш нарід уміє оцінити посвячене для него; они самі пишуть: Ми би народолюбного священника на руках носили. Але як би там пішли «отцы» а la о. Обушкевич, то допровадять до схизми. І щодо материяльної сторони нема чого боятись. Виравді тепер там дуже великого гаразду нема, але в рішуча надія на красшу будучність. Они самі пишуть: У вас смеркаєсь, а у нас світає. Знають се і Французи, длятого так дуже любіа і кошаја наших Русинів.

Ходить чутка, що і наші оо. Василяни підуть до Канади лише як місіонарі без ніякої юрисдикції, они будуть наймитами французких ксьондзів, котрі будуть їх посылати на кольонії zagrożені православем і на малі плейзи, але найліпші і найбагатші кольонії, як: Stuartburn, Pleasant Home, Gimii, Dauphin-Sifton, Shoal Lake, Yorkton, Fish Creek Colony зарезервували собі і до тих кольоній навіть о. Жолдака не допускали. Ви, кохані Французики, в Канаді так нас кохаєте як Москалі в Росії, Поляки в Галічині, Мадяри в Угорщині а Румуни на Буковині. Але Русинам вже навкучилась любов чу-

жих приятелів, а тим більше на свободній землі. Ви хочете скріпитись руским елементом в будучій борбі з Англичанами, але руский нарід не на то покидав рідний край. Даром отже закусилі ви зуби, бо чей найдуть ся народолюбні священники, що відберуть Французам апетит на рускі душі.

Н О В И Н К И.

— **Календар.** В п'ятницю: гр.-кат. Евстахія; рим.-кат. Кандида. — В суботу: гр.-кат. Кондрата ап.; рим.-кат. Франца С.

— **Пам'ятайте, Брата, на місію до Канади!**
— **Від Адміністрації.** Просимо наших ВП. Передплатників, відновити як найскорше передплату і вирівнати залеглости, бо на кредит рішучо не будемо посилати часописи.

— **Заперечене польским вигадкам.** Віденська Slavische Correspondenz доносить: З компетентної сторони просять нас о заяву, що донесене одного з львівських дневників (Dziennik polski — *Ред.*), яке дістало ся опісля до інших дневників, не наче би на неділійшій конференції руских послів до державної ради і сойму галицького і буковинського, раджено над угодою з Поляками, є зовсім виссане з пальця.

— **3 тов а Руских женщин в Станиславові.** Від 1. жовтня с. р. інститут тов. Руских женщин поміщений при ул. Гіллера ч. 12. Се нове помешканє займає 14 комнат, с. є цілу одноповерхову каменицю при здоровій улиці. Самі комнати є просторі, високі і з тих причин здорові і відповідні до замешканя. В увазі на се побільшене помешканя, може товариство приймати ще більше паночок до інституту, навіть таких, котрі хотіли би побирати науки музики, танців, бугальтерії, шиття і т. д. Заряд буде старати ся так як до тепер вдолжити інституткам, а тим самим і їх родичам.

— **3 Тернополя пишуть нам:** Вечерок уряджений заходом кружка жіночого філії Руского товариства педагогічного в Тернополі в неділю дня 28. н. ст. вересня удає ся під кождим зглядом добре. Фонд будови «Народного Дому» збільшив ся через се о 80 К, а тільки завдяки Вишньому Громницким, котрі на ті вечерниці були ласкаві відступити своє помешканє — за що їм на сім місці складає Виділ сердечну подяку. *Марія Рипійська, Марія Солтисова, Марія Вашкевичева, Емілія Крушельницька.*

— **Ім'янини цісаря.** Цісар буде святкувати свої ім'янини сего року 4. жовтня в Айзенерц, де відбудуть ся в тім часі (від 29. вересня аж до 4. жовтня включно) великі лови. Туда відїхав цісар в неділю, а 5. жовтня поверне назад до Відня.

— **Отворене шкільного року** на львівськім університеті буде для 11. с. м.

— **Нову церкву** муровану почнуть на весну будувати в Джурині, чортківського повіта.

— **3 «Народної Торговлі».** З уваги на загальне обниженє стопи процентової від вкладок на книжочки у всіх інституціях фінансових і з уваги на зрівнанє опроцентованя давнійших вкладок з вкладками від 1. червня 1902. на книжочки «Народної Торговлі» вплаченими, рішив Совіт управляючий на засіданю з 26. вересня 1902, що почавши від 1. н. ст. січня 1903. від

всіх вкладок на книжочки «Народної Торговлі» буде зачисляти ся 4%. О тім рішеню дирекція завідомить интересованих.

— **Добра нагода.** Окружний суд в Коломиї оголошує ліцитацію маєтности «Геленівка» на день 27. с. м. о 10. год. рано. Оцінена вартість ґрунтів виносить 88.020 К, а найнижша ціна 59.013 К.

— **Вінчанє п. Віктора Лозинського,** гімназьяльного учителя в Перемишлі, з п-ною Евгениєю Лопатинською відбуде ся в Озерянах коло Чорткова дня 5. жовтня с. р. о 7. год. вечером.

— **Лекційна комісія** завязала ся в тов. «Січ» у Львові (Ринок 10) і поручає нашій П. Т. Публиці здібних інструкторів і корепетиторів. Интересовані можуть зголошувати ся письменно або лично (між 12—2. год. попол.). На листову відповідь належить долучити марку на 10 сот.

— **Жидівський рік.** Нині в четвер почав ся у жидів рік 5663, який має 355 днів і покінчить ся дня 21. вересня 1903. р. Новий рік є у жидів одним з найбільших свят і називаєсь звичайно «трубкамі». Назва походить звідси, що в тих днях в божницях відзиває ся по кілька разів трубка як символ безоглядно піддачі волі Божій, чого примір дав патріярх Авраам, готовий жертвувати Богови одинокого свого сина на горі Морія.

— **Віче жидівських студентів** університету і політехніки відбуде ся у Львові дня 19. с. м.

— **Кацапска комедія.** Народна приповідка каже, що раз жаба забгла бути волом і дула ся поти, поки не трісла. Така сама історія з галицькими кацапами: Устроюють народові зїзди, організує ся українська молодіж, то чому би і кацапам не малпувати. А що нема сили устроїти поважну маїфестацію, то робить ся «шпінку» і комедія готова. Таку комедію відограла дня 30. м. м. яничарска маладож у Львові в «великій» сали «Народного Дома». На їзд маладожи приїхало — як пише «Галічанін» — аж 250 кацапів, але наочні свідки кажуть, що більше сотки осіб не було. На се число зложило ся до 20 академиків світських, около 30 богословів, а решту становили по кількох кацапських матадорів зі Львова і провінції та кільканацять родин священників-кацапів, яких в послідній хвилі запрошено, коли показало ся, що «зїзд» покінчить ся фіяском. Як кацапи бояли ся «україноцф», аби не дай Боже, який не почув їх «чорної ради» — свідчить факт, що при дверях стояв між іншими навіть один кацап-кандидат учительської семінарії, аби семінаристі-Українці не могли дістати ся на сано — хоч надармо бояли ся, бо тоді була в школах наука. Народи відбували ся, як доносить «Галічанін» — від 1/2 10. год. рано до 1/2 8. год. вечером, але забув додати, що полуднева перерва трвала понад 6 годин. Про ухвалені резолюції школа й згадувати, они відносили ся або до власної організації або до «істребленія україноцф».

— **«Гайдамаки».** S iennik polski, котрий від якогось часу удає, що має вісти про рускі справи з першого жерела, доносить, що п. М. Петрицький буде видавати тижневник н. з. «Гайдамаки».

— **Тайна заборона.** «Kurjer lw.» доносить: Президія намісництва і кр. дирекції скарбу видали до підчинених собі урядників обіжник, в яким строго забороняють їм дописувати що-небудь до дневників і взагалі зносити ся з пре-

Др. Ярослав Окуневский.

Із Занзібару.

Неґри.

Неґри на побережю східно-африканськім належать до племені Кафрів — в найдальшій значіно того слова — і зовуть ся Суагелі. Тільки те ім'я «Суагелі» не означає одного етнографічно та антропологічно суцільного племені, ані одной народности. Тутешні Араби, приміром, не знають пнього языка, як Суагелі, а все-таки кождий Араб обидив би ся до смерти, колиб его хто назвав «Суагелі». Поняте о народности, о племені тут ще в розвитку — так як і цілі народности та племена вироблюють ся та перетворюють ся.

Бесіда суагельська милозвучна і визначаєсь тим, що посідає багато самогласних. Она будуєсь граматикально через граєіх-и; приміром: усуагелі значить: земля суагельська, васуагелі — люде суагельські, кісуагелі — бесіда суагельська. Позаяк племя суагельської бесіди тепер творить ся і перетворюєсь через той вічний рух племен і горд та через невірність, і в наслідок того одиниці або родини середно-африканські кинені

обставинами на побережю, виучують ся суагельської бесіди — то можна найти між Суагелями всякі мурийські типи. Неґрів із звичним лицем, з низьким чолом, коротким вовнистим волосєм, з вистаючими зубами та грубими, мясистими губами, з оксамітно-чорною шкірою, а знов з другого боку типи приближаючі ся до европейської раси, жовтаві, майже білі, можна побачити на переміну, переглядаючи через чверть години уличних пішоходів. А всі они говорять суагельською бесідою, тою — можна-б сказати — дипломатичною бесідою на побережю східно-африканськім.

Всі неґри присадкуваті, костисті та мускулісті. Між молодими дівчатами можна подібати — коли вже Европеець привикне до мурийського типу — гарні лица, а головню елегантні фігури та форми без докору.

Загально утерта фраза, що неґри ліниві. Се неправда. Неґр працює і працює жваво, коли того треба. Коли неґр надієсь заробити досить грошей — приміром в умові з Арабом, провідником каравани — то він витривалий і є в стані працювати як ві один Европеець. Без ушину, без відпочинку може неґр — без води — пробігати кілька днів трабом з 60 фунтами тягару на голові. Але з другого боку, коли того не конче потреба — коли неґр має доволі їсти — він є в стані просидіти дні цілі, прикучивши на пяти та присівуючи свої монотонні пісні

або гуторячи з товариством. Неґр може днями постити, але коли дістанєсь до поживи, то їсть і їсть, що аж страшно дивитись «білому», котрий дивуєсь, де те все пропадає — миска за мискою, гора за горою. Чого неґрам не достає, то систематичности в праці. Неґр не може зрозуміти, чому той «мсуґу» (Европеець) пхасє в его край та мучить ся та працює без устанку, а витолкованє находить лише в тім пере-свідченю, що вітчизна «мсуґів» така бідна, що не годна їх прожити і через те они сунуть ся в гарну землю чорного чоловіка.

Але остаточно, коли признатись, психологічний момент до праці — до систематичної праці Европееців і до прихашцевої неґрів — один і той самий, а ним є «уживанє світа». Що уживанє світа після европейского погляду лежить висше і тяжше до осущєня, длятого Европеець працює систематично та безупинно, розуміє ся аж до того т. зв. «слухного часу». Неґр не має великих потреб, его ідеал супокійного та веселого житя не лежить високо — миска рижу, гарна кумпанія весела та музика однострунна на «нзе-нзе» — єму більше не треба! То й длячого єму мучитись без ушину?... Що ми Европееці працюємо з любови до праці — се стоїть в книжках шкільних, але в житю пізнійшим ніхто не вірить в такі доґмати.

По своїй вдачі неґри — нарід веселий. При найтяжшій роботі він сьпіває, відпочиваючи —

сою. Крім того урядники мусіли складати відповідну заяву покликуючи ся на свою службову присягу.

— **Іменованя і перенесеня.** Міністер торгівлі іменував почтовими контрольорами старших офіціалів: Влад. Уляновського, Бл. Добровольського і Конст. Фініка для Перемишля, Анд. Климкевича і Каз. Крамаржевського для Львова, а Густ. Шторха для Стрия; — також почтових офіціалів: Анд. Терех. Макс. Дидушинського і Стан. Качинського для Львова, Гіер Хлопецького, Йос. Южвинця і Мих. Гавлинського для Кракова, Кар. Руденського для Ярослава, Влад. Бентковського і Стан. Яетшембського для Станиславова, Генр. Качинського для Тарнова, Ом. Добрянського для Коломиї, Ант. Ратайського для Бучача і Волод. Тхожевського для Шакової — Дирекция почт і тел. перенесла почтових контрольорів: Ант. Кобздя до Львова, Фр. Фечку до Перемишля і почт. асистента Рих Макуша до Бучача.

Намісник переніс старшого повітового комісара д-ра Каз. Дрогойовського з Тарнова до Львова; повітових комісарів: д-ра Влад. Журовського з Коломиї до Камінки струм. Влад. Гр. Стадницького з Сянока до Тарнова і Петр. Бушинського з Ніска до Коломиї; кондепістів намісництва: Стан. Холонзівського з Перемишля до Нового Санча, Ів. Машковського з Жовки до Станиславова і д-ра Генр. Штубенфолля зі Львова до Ніска, а також кондепітових практикантів намісництва: Ем. Раппого зі Львова до Мостиск, Влад. Клосовського зі Львова до Сянока, Гр. Ярославського зі Львова до Старого Самбора, Ад. Гр. Стаженського зі Золочева до Борщова, Генр. Крупського зі Львова до Жовки, Фил. Гроса зі Львова до Ланьцута, Влад. Білобжеского зі Старого Самбора до Збаража, д-ра Тад. Хшонцевського з Нового Санча до Кракова, Арт. Льорета зі Львова до Скалата, Юл. Уейського з Камінки струм. до Самбора, Мар. Дидушинського з Самбора до Львова, Стан. Товарицького з Дрогобича до Гусятина, Стан. Шавловського зі Львова до Стрия і Романа Свительського зі Стрия до Дрогобича.

— **Страшна пригода** стала ся недавно в Вербиці волоській, селі на російській Поділю. Відбувало ся там весіле у заможного жида, а що в хаті було за тісно, так запрошено весіллю дружину до великого шпихляря, будняку без стелі, критого соломомою. На забаву зібрало ся много жидів з цілої охресности, не мало цікавих хлопців з села. Коли гості як найліпше забавляли ся, роздав ся нараз крик «горить!» Повстала паніка, всі кинулись до дверей, що отвірала ся до середини і в мить ока затамували вихід, збившись в одну масу тіл людських. В тій хвили на зачаджених димом упав і горючий дах до середини і огненим морем обняв всіх. О ратуяку не могло бути і бесіди; відбувались сцени, що серце роздирали. Із згарища видобули 60 трупів, 48 жидів і 12 селян. Одні спалені, другі упечені, а ще інші пороздушунані. А навіть з тої малої горетки попечених і попарених, котрих розібрано по хатах в селі, ще кількох померло наслідком кинувшої ся гангрини.

— **Завіщане бельгійської королевої.** Приватне майно королевої Генрієти не було велике, бо не більше як мільон франків. Все золото, що не призначене легатами кому іншому, спадає на три доньки королевої. Так само дістануть они і всі ті дорожності, які молода архикнягиня привезла була колись з Австрії. Інші дорожності припадуть княгиням вандонским і орлеанським. Малр Завердонк, доволітний при-

свіває, в день — сьпіває, в ночи — сьпіває. І се є одна з тих «язв», що в Африці череслідують Европейця. Вічно і всюди той монотонний сьпів, котрий — разом з тим спеціальним запахом, що виходить із шкіри кожного негра і чіпаєсь всего, чого лиш негр доторкне ся — робить з початку побут в Африці так невиносимим і так дразнячим нерви.

Европеець нераз стане та дивуєсь, відки бере ся та витревалість в веселости та радости? По кількадевних маршах без відпочинку, без поживліня, прийде каравана до села. Европеець змучений рад би відпочати. Куди там! Веї єго негри зібрались «на храм» та танцюють, та бавлять ся від вечера аж до утренної зорі.

Музичні інструменти не особляві. Величезний бубен т. зв. «нгома» та «нзе-нзе» — рід гітари з одною струною та гарбузом замість резонансу — от і все. Добір акордів та мелодий не високий, але мимо того негри раді. Мушени та жінки вибивають тропака — без ушину, без умученя, від заходу аж до сходу сонця. На другий день негр знов готовий до маршу.

(Дальше буде).

тель княгині, дістане 50.000 франків, а таку суму дістане і камердинер помершої, але з тим обовязком, щоби доглядав псів і птиць королевої. Баронові Гофінетови, свому маршалкови двірському, записала королева свою вілю в Спа з цілим урядженем, 12 коний і тресовану ляму.

— **Практичний винахід для п'яків.** Хемік Обендог в Бінгтамом в Америці винайшов спосіб переміни п'яного спиритусу з тіло цїпке в виді порошку. Для вихиснуваня сего винаходу завязало ся вже акційне товариство з капіталом 1 мільона долларів. Від тепер п'яки не будуть носити горівку в фляшках але в табакерці.

— **Переполюх в церкві.** З Нового Йорку доносять: В Бермінгемі в північній Америці відбували ся збори муринів баптистів. Підчас бесіди якогось мурина учителя прийшло було в церкві межи кількома муринами до бійки. Хтось тоді крикнув «горить!» і на той крик яких 2.000 людей кинуло ся втікати. Настала страшна сцена. Одні дували других, а хто серед того залоту впав на землю, вже більше не встав. Люди людей потолочили або задушили, ломлячи їм при тім ребра. З дітий, які були під ту пору в церкві, ані одно не лишило ся живе. Згинуло разом 100 людей, а 180 є тяжко покалічених.

— **Іспанська королева** Марія Христина відбувала подорож по заграничних купелях і в тім часі полюбила свого надворного конюшого Гр. Ескура. По повероті до Іспанії королева повинчалася ся оноді з своїм любовником, задля чого між нею а єї сином Альфонсом прийшло до непорозуміння.

— **Пес добродієм.** Сими днями згинув в Лондоні пес — як кажуть — добродій людскости. Тім — так було на імя нсови — носить на шиї малу скарбонку з написом: «Жертви для вдовиць і сиріт по слугах залізничих». Тім умів дуже зручно збирати жертви. Скоро лиш приїхав який поїзд, то він зараз біг до вагонів і особливо шильнував вагони I і II класи, так само крутив ся уертю коло людей ліпше одягнених і не уступив ся доти, доки аж єму не кинули який грїш до скарбони. Обчислено, що той песико призбрив за кілька літ около 20.000 К. Тім збирав гроші також по місті і знаний був в цілім Лондоні. Тепершній король Едвард кілько разів побачив пса зі скарбонкою, все вкинув якусь монету до неї.

— **Ключи від серця.** В Америці наречені не міняють ся вже обручками. Наречена в обмін за обручку дає начереному золотий ключик по мистецьки виконаний. Сей ключик наречений носить при годиннику і стереже єго як ока в голові, бо ним отвіривсь серце дівчини.

— **Дрібні вісті.** При вчерашнім тягненю державних лосів з 1854. р. головна виграна 63 000 К ушала на серию 498 ч. 21. — Совіт «Народного Дому» у Львові наділив Марию Стенпурску ученицю I кл. відлової школи в Станиславові, стипендією запомогою 240 К на 1901|2 р. з фонду о. Мих. Сомика.

— **Гумористичний кутик.** Польска гаката дістала очевидно «бзїка». Отсе найновіша вступна статя Dziennik-a polsk-ogo: «Поміям строне економічнон, вжекомо недостатчєного винаградзаня роботїка, ктура била тилько претекстем до страйкової акції руськїй, лєч зазначам, же хцїонц те акциє уне-можебїнїць, належало юж давно, бо 40 лят тому, як скоро келковаць зачала дзїєсьїше квестия руска, уторовавь в опїні публїчней дроґе засадїтїчєму запатрїваню на становїско людносцї руськїй в тїм краю і виїкаїонцєму стонд вї трактованю, а то в друкх фундаментальних керунах:

Раз, же людносць руска не єст народем, тилько щепем народу польскєго, повтурє, же єнзїк тей людносцї не єст самоїстним, лєч наржєчєм єнзїка польскєго».

Вже не лише жидів стало Полякам за богато в Галичині, як се виявляють їх відзиви про сїонїстів, але і Русинів-автохтонів, яких они хотїли-б зредукувати до значїня якоїсь темної юрби «населєня без історїї, язика, національної окремїшности, без жадних духових, полїтичних і народних аспїрацій» — як погній для їх вшепольских забаганок! З такими монструальними теорїями виходити у сей горячий час народних внтагонїзмів — се полїтична арлекїнада, яка лишє найти може місце в нашім «гумористичнім кутику».

— **Родимці! Памятайте на фонд будози при ватних шкїл!**

Посмертні оловістки.

— **О. Андрєй Качала,** парох в Медини, збаражского деканата, упокоїв ся вчєра в 73. роцї жїтя а в 47. роцї сьвященства. Похороня відбудуть ся в суботу. — **Покїйний** яко щирий народовець щедро спомагав народні інституції, як товариство «Просьвіту», руску бурсу в Тернопо-

ли і ин. Грошеві жертви, видані Покїйним на народні цїли, можна сьміло числїти на бїльше як 50.000 корон. Вічна памяť Покїйникови і земля єму пером!

— **О. Михайло Флюнт,** парох в Грозьовїй, перемискої єпархїї, старосамбїрського деканата, упокоїв ся 27. верєснє в 56. роцї жїтя, а 29. сьвященства. В. є. п.!

— **Мирослава Кміт,** донечка Володимири і Юрия Кміт в Яворовї померла дня 27. верєснє с. р. В. І. п.!

Наука, штука, література.

— **Руский народний театр** по довшїм побутї в Каменці подільській переїдять на кілька представлень до Залїцик. Перше представленє відбудє ся в суботу дня 4. н. ст. жовтнє. Виставлена будє оперета в 4 актах Делїнгєра: «Дон Цезар». — В недїлю 5. жовтнє народна оперета в 3 актах М. Кропівницкого: «Піснї в лицях», вї вторник сензаційна драма Тогобочного: «Загублений рай».

— **З Львівської Фільгармонїї.** Програма концерту, який відбудє ся нинї в четвер. I. I. Halevy: Увертура з опери «Долина Андорри», відиграє оркестра. 2. Paganini: Концерт «Д-дур», відиграє I. Коцїян. 3. Saint-Saent: «La Fiancée du Timbalier», відспїває в товаристві оркестри Міра Геллер. II. Mozart: Симфонїя «Г-молль», відиграє оркестра. III. а) Chopin: «Проч з моїх очїй» і «Піснє литовска», б) Massenet: Арія з опери «Werther» з акомпанїяментом віольончелї (соліст Франц Шїмонек) відспїває Міра Геллер. 2. а) D'Ambrozio: «Канзонетта», б) «Соманза» с) Шєвчїк: «Голька модроока», відиграє I. Коцїян. 3. Берліоз: «Corsaire» відиграє оркестра.

Телеграми.

Відєнь, 2. жовтнє. Вчєра відбудили ся в каплиці бельведерської палати хрестини сина архикнязя Франца Фердинанда. Дитина одержала імена: Максимїлян Кароль. Хрестним батьком був архикн. Кароль Стефан.

Загреб, 2. жовтнє. Вчєра видано вирок в процесї проти 16 учасників недавних розрухів. Чотири особи увільнено, а прочих засуджено на вязницю від 1 місяця до року.

Харбїн (в Манджуриї), 2. жовтнє. Росийскї війска вносять ся вже з полудневої Манджуриї.

Одєсса, 2. жовтнє. Від 29. верєснє до нинї було 38 случаїв занедужаня на чуму. З того 13 случаїв покїнчили ся смертю.

Париж, 2. жовтнє. Президент міністрів поручив префектам Бретонїї, аби рішучо не дозволили бретонським сьвященїкам учити катехїзму в бретонським нарїчю.

Царгород, 2. жовтнє. Великий кн. Николай Николаевич прибудє ту нинї у відвідини до султана.

Будапєшт, 2. жовтнє. Після вїстїй наспїлих з Манастирского вїлєєту — ситуація там дуже грізна. Ватаги Бориса Сарафова ширять переполюх в цілій околиці.

Вїсти господарскї, промисловї і торговельнї.

Рахунок «Красового Союзу кредитового», стоваришеня зарєєстрованого з обмеженою порукою у Львовї за місяць верєсєнь 1902.

Стан довжний:

1. Удїли	36.525 кор. 46 сот
Фонд резервовий	1412 " 89 "
2. Вкладки:	
Стан в початком місяця верєснє 1902	481.142 к. 55 с.
вложено	20.823 к. 21 с.
винято	13440 к. 77 с.
Стан з кїнцем місяця верєснє	488.524 " 99 "
3. Позички зятягненї:	
Стан в початком місяця верєснє 1902	31.000 к. — с.
зятягнено	15.000 к. — с.
сплачено	26.000 к. — с.
Стан з кїнцем місяця верєснє	20.000 " — "
4. Сальдо відсотків	11.843 " 26 "
5. Спеціальна резерва	340 " 56 "
6. Рєшта чистого єнску з р. 1901	18 " 78 "
7. Нєпіднята дивїденда з р. 1901	937 " 92 "
Сума	559.603 кор. 86 сот

Стан чинний:

8. Позички уділені:

Стан з початком місяця вересня 1902	539.349 к. 35 с.
сплачено	9.290 к. 40 с.
уділено	11.800 к. — с.
Стан з кінцем вересня 1902	541.858 кор. 95 сот.
9. Движимости	869 " 51 "
10. Льокації	268 " 80 "
11. Кошти спору	175 " 31 "
12. Кошти адміністрації	2.676 " 99 "
13. Готівка	11.545 " 07 "
14. Друки для товариств	688 " 64 "
15. Папери фонду резервового і спеціальної резерви	1.520 " 59 "

Сума . 559.603 кор. 86 сот.

кредит товариств	250.407—
" скриптовий	109.245 50
" парцеляційний	106.440.—
" приватний	75.766 45

Разом 541.858.95 кор.

Членів прибуло 1, убуло —, остало з кінцем вересня 1902 — 385 в 942 декларованими уділами в сумі 47.100 кор. Стопа процентова від вкладок 4 1/2 %. Стопа процентова від позичок 5 1/2 — 7 %. Затягнуто позички в банку краєвим у Львові 20.000 кор. на 4 1/2 %.

Львів, дня 0. жовтня 1902.

Др. Кость Левинський. Кость Паньківський.

Надіслане.

Фізикально-дієтична Лічниця

Д-ра А. ТАРНАВСКОГО
в Косові (за Коломиєю, залізні. станція Заболотів)
отворена до кінця жовтня. 2-15

COLOSSEUM Ernesta Thorna

у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Сонішна

Найславніша програма!

від 16. до 30. вересня 1902.

При співучасті військової музики 30. п. п.

1) Марш. 2) Увертура. Реклямограф. 3) Сестри Клетт, тирольські дуетисти. 4) Zizi Papillon, париска ексцентрична тансерка акробатична. 5) Ricardoi Benedetto, трансформаційно-комічні народисти опер. 6) Едгар Jones, амер. музикальний мурин в своїй вільлі «Зулю». 7) 8 Діамантів 8, спів і танець англійський. 8) Орхестра. 9) Брати Sayten, імітатори крокодилів. 10) Miss Veronika, народний танець ексцентричний на острові Куба. 11) Mariot, гуморист. 12) The Worthtey's, найновіший електричний винахід, музикальний автомобіль.

Що дня о 8. год. вечером велике представлення. В неділю і свята два представлення. Щодня в 11 год. High-Life представлення. Білети вчасніше можна замовляти і набути в конторі Пльонари ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

Артистку,

драму в 4 актах Антона Крушельницького, можна замовляти у автора: Коломия, ул. Замкова 15А, по ціні 2 К.

Дешевим і гарним дарунком

при всяких нагодах,

яко гарна прикраса комнат в картини: Верещагіна, Шевченко в домініні і Сластьона, Шевченкова могила.

Можна дістати через адміністрацію „Руслана“ з пересилкою за 1 кор. 60 сот.

Найдешевші, тревалі КЕРНИЧІ ПОМПИ

як також помпи всякого рода і до кожної ціли, рури, тревалі мотори вітрові, водопроводи будув перше моравске заведенє для водопроводів і помп

Ант. Кунц

ц. і к. надворний доставець в Mährisch-Weisskirchen.

3(24-24)

— РІК ЗАСНОВАНЯ 1892. —

Товариство взаїмних обезпечень

Львів, ринок ч 10. (дім «Просвіти»).

є одиноким руским Товариством асекураційним.

Фонди «Дністра» з днем 31. грудня 1901.

Фонд резервний	386.402 кор. 83 сот.	} разом 645.383 кор. 59 сот.
Резерва премі	205.227 " " "	
Резерва спеціальна	6.000 " " "	
Фонд емеритальний	47.753 " 76 "	

«Дністер» обезпечує будинки як також збіже і пашу против шкід огневих. Всі три ВІІ. Ординарияти припоручили «Дністер» Всч. Духовенству і всім вірним.

Оплата премій в «Дністрі» є уміркована, а чистий зиск — надвижку з оплат — розділяє

«Дністер» межі своїх членів яко звороти. В р. 1900. і 1901. виносить зворот 8%. Шкоди виплачує «Дністер» дуже скоро, а оцінку шкід переводить разом з делегатом і 2 членами місцевими. До 31. грудня 1901. виплатив «Дністер» 5.075 відшкодовань в сумі 2,656.787 кор.

Члени «Дністра» можуть без перешкоди зятягати позички в Банку краєвим і касах опадности, бо каси ті приймають поліси «Дністра» при позичках гіпотечних.

На жите можна обезпечити через «Дністер» — капітали на дожитє, посмертні капітали, посаги, ренти і т. д. — краківським Товариством, а з провізії від тих обезпечень відступає «Дністер» часть на рускі добродійні цілі.

Агенції передає «Дністер» радо селянам, господарям, особливо де нема «Дністра». Агенти заробили 349.486 кор. провізії.

Селяне! убігайте ся тільки о агенції «Дністра».

Розклад поїздів залізничних обовязуючий від 1-го мая 1902.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейского).

Поїзд		до Львова		Поїзд		зі Львова	
посп.	особ.			посп.	особ.		
приходить о годині				відходить о годині			
6:10	з Кракова, Берлина, Варшави, Відня	6:25	до Сучави, Жидачева, Кересмезе, Потутор	1:55	до Підволочиск (Київ) Бродів дв. головний	6:30	до Підволочиск (Київ) Бродів дв. головний
6:20	з Чернівців (Іцкан, Галацу), Чорткова	6:35	до Лавочного (Пешту) Борислава, Дрогобича	2:09	" " дв. Підзамче	6:35	до Лавочного (Пешту) Борислава, Дрогобича
6:50	з Брухович, шод. від 15. мая до 14. вер. вк.	8:30	до Кракова (Відня, Праги), Берлина	8:30	до Кракова (Відня, Праги), Берлина	8:40	до Кракова (Відня, Праги), Берлина
7:45	з Янова	9:00	до Лавочного, Хирова, Калуша	2:55	до Янова	9:00	до Лавочного, Хирова, Калуша
7:40	з Підволочиск, Бродів на дв. Підзамче	9:15	до Янова	9:50	до Веладя, Сокала, Любачова	9:15	до Янова
8:00	" " на дв. головний	10:30	до Чернівців, Потутор	9:50	до Веладя, Сокала, Любачова	10:30	до Чернівців, Потутор
8:10	з Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова	10:40	до Тернополя, Потутор, дв. Піда.	10:40	до Тернополя, Потутор, дв. Піда.	10:40	до Тернополя, Потутор, дв. Піда.
8:15	з Сокала, Рави рускої	10:57	" " дв. гол.	2:40	10:57	" " дв. гол.	
8:50	з Кракова, Відня, Праги, Берлина	1:25	до Янова від 1. мая до 15. вересня в неділю і свята	1:25	до Янова від 1. мая до 15. вересня в неділю і свята	1:25	до Янова від 1. мая до 15. вересня в неділю і свята
10:25	з Рашова, Любачова	2:15	до Брухович від 15. мая до 14. вересня в неділі і свята	2:15	до Брухович від 15. мая до 14. вересня в неділі і свята	2:15	до Брухович від 15. мая до 14. вересня в неділі і свята
11:55	з Станиславова (Кересмезе, Потутор)	3:05	до Стрия, Сколього від 1. мая до 30. вер.	3:05	до Стрия, Сколього від 1. мая до 30. вер.	3:05	до Стрия, Сколього від 1. мая до 30. вер.
1:10	з Лавочного, Калуша, Хирова, Борислава	3:15	до Янова щоденно від 1. мая до 30. вер.	3:15	до Янова щоденно від 1. мая до 30. вер.	3:15	до Янова щоденно від 1. мая до 30. вер.
1:23	з Янова	3:26	до Брухович шод. від 1. мая до 15. вер.	3:26	до Брухович шод. від 1. мая до 15. вер.	3:26	до Брухович шод. від 1. мая до 15. вер.
2:20	з Підволочиск, Копичинців на дв. Піда.	3:30	до Рашева, Хирова, Любачова	3:30	до Рашева, Хирова, Любачова	3:30	до Рашева, Хирова, Любачова
2:35	" " на дв. голов.						
3:14	з Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і св.)						
4:40	з Самбора, Стрия, Сколього (1/5-30/9)						
5:11	з Підволочиск (Київ), Бродів на дв. Під.						
5:35	" " " " на дв. голов.						
1:45	5:40 з Чернівців, Іцкан						
	5:50 з Кракова						
Ніч				Ніч			
6:00	з Сокала, Веладя і Любачова	12:45	до Станиславова, Жидачева	6:00	до Кракова (Відня, Берлина, Варшави)	6:00	до Станиславова, Жидачева
8:04	з Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і св.)	6:20	до Кракова (Відня, Берлина, Варшави)	6:20	до Кракова (Відня, Берлина, Варшави)	6:20	до Кракова (Відня, Берлина, Варшави)
9:12	з Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і св.)	6:30	до Янова від 1. мая до 15. вер. будні дни а від 16. вер. до 30. цвіт. 1903. щоденно	6:30	до Янова від 1. мая до 15. вер. будні дни а від 16. вер. до 30. цвіт. 1903. щоденно	6:30	до Янова від 1. мая до 15. вер. будні дни а від 16. вер. до 30. цвіт. 1903. щоденно
9:20	з Чернівців, Букарешту	6:35	до Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова	6:35	до Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова	6:35	до Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова
9:25	з Янова (від 1. мая до 30. вер. в нед. і св.)	7:10	до Сокала і Рави рускої	7:10	до Сокала і Рави рускої	7:10	до Сокала і Рави рускої
8:40	9:50 з Кракова, Відня, Берлина) Ясла, Розвадова	8:16	до Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і св.)	8:16	до Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і св.)	8:16	до Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і св.)
2:81	10:03 з Янова (від 1. мая до 15. вер. в нед. і св.)	8:25	до Перемішля	8:25	до Перемішля	8:25	до Перемішля
	10:02 з Підволочиск (Київ) Бродів на дв. голов.	9:00	до Підволочиск, Бродів гол. дворець	9:00	до Підволочиск, Бродів гол. дворець	9:00	до Підволочиск, Бродів гол. дворець
	10:20 " " " " на дв. голов.	9:20	" " дв. Підзамче	9:20	" " дв. Підзамче	9:20	" " дв. Підзамче
	10:50 з Лавочного (Пешту) Хирова Калуша	10:05	до Янова від 1. мая до 15. вер. в нед. і св.	10:05	до Янова від 1. мая до 15. вер. в нед. і св.	10:05	до Янова від 1. мая до 15. вер. в нед. і св.
	3:14 з Тернополя, Грималова на дв. Підзамче	10:30	до Іцкан, Чорткова	10:30	до Іцкан, Чорткова	10:30	до Іцкан, Чорткова
	8:35 " " " " на дворець головний	11:00	до Кракова, Відня, Варшави, Праги	11:00	до Кракова, Відня, Варшави, Праги	11:00	до Кракова, Відня, Варшави, Праги
		11:10	до Підволочиск, Бродів дв. головний	11:10	до Підволочиск, Бродів дв. головний	11:10	до Підволочиск, Бродів дв. головний
		11:32	" " дв. Підзамче	11:32	" " дв. Підзамче	11:32	" " дв. Підзамче
		4:15	до Кракова, Відня, Праги, Самбора	4:15	до Кракова, Відня, Праги, Самбора	4:15	до Кракова, Відня, Праги, Самбора
		5:50	до Брухович від 15. мая до 14. вер. шод.	5:50	до Брухович від 15. мая до 14. вер. шод.	5:50	до Брухович від 15. мая до 14. вер. шод.

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано.

Час середно европейский різнить ся від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейского = 12 год. 36 мин. часу львівського. — Бюро інформаційне ц. к. залізниць державних (ул. Красіцких ч. 5.) уділяє пояснень в справах залізничних, продає білети всякого рода і розклади їади.

За певну і добру льокацію поручаємо

- 4 1/2 % листи гіпотечні
- 4 % листи гіпотечні коронові
- 5 % листи гіпотечні преміовані
- 4 % листи товариства кредитового земского
- 4 1/2 % листи Банку краєвого
- 5 % облігації Банку краєвого
- 4 % позичку краєву
- 4 % облігації пропінацийні

і всілякі ренти державні

Ті папери продаємо і купуємо по найточнішим курсі деннім.

КОНТОРА ВИМІНИ

ц. к. угр. гал. акц.

БАНКУ Гіпотечного